

KOLOZSVÁRI KÖZLÖNY.

SZERKESZTŐI SZÁLLÁS:

O-vár, Vizi-utca, 231. szám, első emeletben

Megjelen a lap hetenkint négyszer u. m. Vasárnap, Kedden, Csőtörtőkön és Szombaton.

a évnegyedre 3 ft o. 6. Hirdetési ár: négyhasábas sorért először 7 kr, másodsor 6 kr, harmad-
or 5 kr. o. 6. s minden hirdetés után 30 kr bélyegdíj. Előzetes s hirdetés a kiadó-hivatálnál kezeltek.

KIADÓ-HIVATAL:

Középúton, STEIN J. könyvkereskedése.

Tisza Kálmán beszéde a határozat mellett.

Előadván szónok mindazt, mienézve Deák Ferencz indítványával egyetért, aztán megérintvén azon pontokat, melyeknek a részletes tárgyalás alkalmával fölvetését indítványozni föntartja magának, áttér azon okok fejtegetésére, melyek egybeállítását ő az általa indítványozandó beletoldások folytán egyuttal mind a magyarországi külön ajku népségek, mind az osztrák örökös tartományok, mind pedig egész Európa előtt a magyar nemzet szabadelvű politikai programjával kívánna fölláttatni — tehát a nemzetnek ily módon kinyitott jogos követeléseit nem felirat, hanem határozat alakjában ohajtja kifejeztetni.

Indokolása eképpen hangzik:

1849-ben március 5-dikén most is uralkodó ausztriai császár ő felsége széttépte a kétoldalú szerződéseket, szét-tépte a pragmatica sanctiót, mert megsemmisítette az azáltal biztosított alkotmányt, feldarabolta az országot, fegyverrel igyekezett azt meghódítani.

Ennek folytán ugyanazon év április 14-dikén a nemzet is megsemmisíté a kétoldalú szerződésnek, melynek érvényére az, ki már azt maga részéről széttépte volt, ugy sem hivatkozott, ő kötelező részét. A fegyver hatalmának kellett döntenie, s mert a harc kockája idegen hatalom beavatkozása folytán az osztrák fegyverek részére dől el, következett a 11 évi kormányzat, nem a kötések, nem a törvények, hanem egyedül a hódítói jog a fegyveres erő alapján.

Mindnyájan tudjuk, mi lön e kormányzat eredménye: elszegényedése a népeknek, elszegényedése az államnak, bonyodalmak benn az országban, a tekintély lesüllyedése a külpolitikában, s végre egy alig pár hónapig tartó háboru után egy szép tartomány elvesztése a roppant, a minden áldozatokkal fenntartott hadsereg vitésége daczára.

Át kelle utoljára látni, hogy az eddigi uto tovább haladni nem lehet, és sok vajadás után megszülemlt az oct. 20-ki diploma. A nemzet látta bár és meg is mondta, hogy ez még éppen nem ősi alkotmányának visszaállítása, hanem ellenkezőleg annak több sarkalatos részeiben új megsértése, mégis engedve a fejedelem bizalomra felhívó szavának, békülékeny szellemétől indítva, hozzá fogott a szervezkedéshez, s nem felede bár, de fátyollal borítva a mul-takat, visszaállott a széttéptt kétoldalú szerződések, a pragmatica sanctio, vagyis az 1723. évi I., II. és III. t. c. s az ezek folytán alkotott sarkalatos törvények által kijelölt tette, s a helyett, hogy a multakért szemrehányásokat tett, hogy igéyeit túlfeszítette volna, nem kívánt semmi egyebet, mint hogy a tényleges hatalom is ismerje el az elsőben is általa széttéptt szerződések és törvények szentségét, — álljon a nemzet mellé a törvényes alapra, legyen törvényes.

Es mi lett mégis ennek következtése? Az, hogy a törvényes téren álló nemzet január 16-án a térről anyagi erő által is leszorítással fenyegettetett, febr. 26-kán országunknak az egységes Ausztriába beolváztatása kimondott, törvényeink folytonosan sértetnek, honfitársaink azoknak ellenére is elfogdosztatnak s az ország határain kívül bebörtönözöttek, legközelebb pedig a törvénytelen adó erőszakosan behajtatik.

Csoda-e tehát ily körülmények között, ha a nemzet azt kívánja a tényleges hatalomtól, hogy mielőtt őt törvényesnek elismerhetné, vele mint nemzeti a törvényhozás téren érintkezhetné, álljon törvényes alapra, teljesítse az örökösödését biztosító törvények által elébe szabott feltételeket. Vajjon nem akkor sértenék-e meg igazán a pragmatica sanctio, ha annak egyik — ninket kötelező részét — érvényben levőnek elismernék, a másik a bennünket biztosító résznek elismertetése nélkül. Nem tagadja azt senki, hogy a pragmatica sanctio értelmében az örökösödésnek megállapított elsőszülöttségi rendje szerint ugyanazon egy személyt illeti az uralkodás mind Magyarországon, mind az örökös tartományokban, sőt azt is elismerem, hogy ha a lemondások törvényes alakban, törvényesen hozzánk megküldve lesznek, ezen személy éppen a jelenlegi osztrák császár Ferencz József ő felsége, de tudnia kell mindenkinek ama feltételeket is, melyek mellett egyedül illehet valakit az uralkodás Magyarországon, s ha a feltételek mellőzésével ismerjük el az uralkodói jogot, a magyar koronát tetteleg alárendeljük az osztrák császárnak s azon következtetésre adnánk alkalmat, hogy ki ez utóbbit bírja, annak az első is bírnia kell, akár teljesítette a törvényes feltételeket, akár nem. Magunk rontanók le a pragmatica sanctiónak az indítványban oly remekül kifejtett értelmét, két oldalra kötelező erejét, s vajjon, ha az európai diplomácia nem lévén feljogosítva törvényeink szerint, irányunkban tévedett, a-e kötelességünk, hogy meghagyjuk e tévedésben, vagy az, hogy felvilágosítsuk, mégpedig nemcsak meddő óvások, hanem tetteinkkel is?

Óvásokban elég gazdagok törvényhozásaink és hatóságaink jegyzőkönyvei, de vajjon aratott-e ezek által csak egyszer is állandó sikert nemzettünk?

Nem a lemondások törvénytelen voltára fektetem én a fűslyt, midőn azt mondom, hogy ausztriai császár ő felségehez felirunk nem lehet, mert magam is azt hiszem, hogy V. Ferdinánd király ő felsége minden koronáiról visszavonhatatlanul le akart mondani, s bár előlegesen kívánom a lemondásokat törvényesekkel kicseréltetni, ezt könnyen eszközölhetünk tartom. E téren tehát vitatkozni nem akarok, mert nekem sincs szándékomban helyzetünket újabb bonyodalmakkal nehezíteni.

Azonban a felírás lehetősége mellett a magyar közjog folytonos gyakorlatából felhozott példák engem az ellenkezőről győznek meg.

II. Mátyás idejében Magyarország választó királyság volt még, habár választási joga a Habsburg ház tagjaira volt is szorítva, választó királyságban pedig az országgyűlést az interregnum alatt ily felhatalom illeti, a minőt, hogy jelen országgyűléstink gyakorlaton, nem hiszem, hogy valaki kívánatosnak vagy lehetőnek tartaná. Ezen eset tehát a jelen helyzetre nem nyújthat következtetéseket. III. Károly midőn a trónra lépett, nem helyezte magát kívül a törvényes téren, nem tagadta meg alkotmányunk érvényeit, II. Leopold pedig bár trónra léptét törvénytelen kormányzat előzte meg, valamint az nem az ő nevében s nem általa gyakoroltatott, sőt a törvénytelen rendeletek, egy-kettő kivételével, már elődje által visszavonattak, ugy midőn maga a trónra lépett elsőben is a törvényes kellékeknek igyekezett eleget tenni, visszaállította a törvények uralmát s összehitta az országgyűlést. Az I. Ferencz trónra lépte és megkoronázata pedig a már akkor érvényben lévő 1790—91-diki III. t. c. rendelkezése szerint történt, mely törvényeink meg-határozza, hogy a trónra lépő fejedelem magát hat hónap alatt megkoronáztatni tartozik s ugy hatalmazza fel őt a fejedelmi jogok egy részének, de csak törvényeink értelmében s alkotmányunk szerint megkoronázata előtt is gyakorolhatására. Mindezen fejedelemnek tehát a törvényes téren állottak, midőn hozzájuk feliratok intéztettek.

Látom mind törvényes lehetőséget, mind szükségét annak, hogy a még nem koronázott fejedelemhez felírás intéztessék, éppen a koronázási hitlevél elkészíthetőségének érdekében is, de a fennebbi példákra utalva azt kell elvárom, hogy a tényleges hatalom álljon a törvényes téren, mint az idézett fejedelemek állottak, s ha ezt, a miiben lehet — mert a hat hónapi törvényes időt már meg nem tarthatja — megteszi, nem akadékoskodva a lemondások helyrehozható törvénytelenességében, nem akarva kihuzni a 12 évi s még ma is folytatott törvénytelen uralkodásból kihuzható következtetéseket, magam is felírásra fogok szavazni; de addig míg ez meg nem történt — nem.

Arra, hogy kit akarok a határozat által kötelezni: egyszerűen azt felelem, hogy senkit sem. Határozatot ohajtok hozatni azért, mert a fentebbiek szerint meggyőződésem, hogy felirunk nem lehet; a manifestumra nézve pedig osztom indítványozó véleményét. Határozatban lehet tehát egyedül elmondanunk azt, mit elmondani szükséges. Valóban csodálkozom azon, hogy a törvényekhez ily szoros ragaszkodást hogy lehet a törvényes alapokon békés kiegyenlítés gátján tekinteni, s még annyival inkább valamely forradalmi irányú lépésnek tartani, midőn forradalmat, mindig és egyedül a törvények áthágása által lehet előidézni. És valóban átkos forradalmat akkor, ha ez átlépés hátrafelé történik.

Az országgyűlés működésének megkezdését — nézetem szerint — nem azáltal nehezítjük, ha határozatot hozunk felírás helyett, mert magának az osztrák kormánynak felhivatalos nyilatkozatai megmondják, hogy e tekintetben minden attól függ, ragaszkodunk-e az 1848-diki törvényekhez? Erre nézve pedig mindnyájan egyetértünk. A tényleges hatalom tudja, mik törvényes igéyeink, s alig képezem, hogy hinni lehessen, miszerint ha azoknak eleget tenni ohajt, a határozat ebben gátolhatná, ha pedig eleget tenni nem akar, a felírás erre bírhatná.

Senki jobban nem ohajtja mint én, a Horvátországi s a különböző nemzetiségekkel félreértések kiegyenlítését; senki jobban nem ohajtja mint én, hogy mindaz, mit érdekükben tenni akarunk, mielőbb valósággá legyen, de ha az igazság köztük cölöztetik, ennek utját a felirat által elvágni nem fogjuk, ez ellenében nincs más fegyvertünk, mint irányokban testvéries szándékunknak minden alkalommal szavakban s tettekben kimutatása, nem lehet másban remélnünk, mint abban, miszerint tudják ők, hogy ha néha igéreteinkben fűvények valánk is, azoknak megtartásában mindig igazak voltunk. Mig a 12 év előtt ontott vér eredménye más irányban felnyithatta szemeket.

Távol vagyok én attól, hogy a törést előidézni ohajtanám, de nyugodt a felől, hogy ha az mégis bekövetkeznék, törvényeinkhez ragaszkodásunk miatt fog bekövetkezni, s nem hiszem, hogy csak megkísérteni is lehessen elhitéstést annak, hogy a törésnek azért kelle bekövetkezni, mert határozatban fejeztük ki kívánatainkat.

Bátornak, de nem vakmerőnek, óvatosnak, de nem gyávának kell lenni politikáknak, ezt mondtam én nem régiben s legnagyobb örömmel tapasztalom, hogy a tisztelt indítványozó velem e tekintetben egyetért, helyesen adta ő elő a vakmerő politika veszélyeit, helyesen választja el a személyes és politikai gyávasságot egymástól, igen szépen — ugy, hogy szebben nem lehet — jellemzi a honfi kötelességet, kockázára tenni mindent a hazáért, de a hazát nem kockáztatni soha.

Érzem azt s teljesítem is ama nehéz kötelességet, visszafajtatni az elkecseregett lélek feljajdulásait, mérsékelni az oly méltó harag fellobbanásait, s tenni nem azt, mire ezek ösztönöznek, következtetni a tényleges hatalom eljárásából nem azt, mi logikai következtetés volna, hanem a törvényt véve föl egyedül fegyvertől, a visszafajtott szenvedély nehéz lélekzetével ugyan, de a haza érdekei által parancsolt mérsékléssel és nyugalommal mérlegetni az eshetőségeket, de éppen ezért, valamint nem akarom az általam ajánlott poli-

tikát, mint az egyedül bátrát feltüntetni, abba sem egyeztetem bele, hogy valaki az óvatosságot saját politikája kizárólagos jellemének tekintse, tudom, hogy izgalmas időkben könnyű csalatkozni a közvéleményben, éppen azért; bár az az általi elismertetést, a tiszta honfi szándék s a hazafi tett egyedül kívánatos jutalmának tekintem, lelkiismeretemet — mert nekem is ez legjobb barátom — ohajtom követni mindenkoron, és éppen azért, mert lelkiismeretem csak ugy lehet nyugodt, ha a törvényes tért a csorbanak árnyékától is megőrizni igyekeztem, mert ezt csak ugy vélem elérhetünk, ha határozatba foglaljuk azt, mit elmondani akarunk, egész nyugalommal a határozatra szavazok, s jöjek bár el-lentébe a ház, vagy — mit ugyan alig hinnék — az összes haza közvéleményével, a teljesített kötelesség érzetében fel fogom lelpi nyugalommat, fel még azon esetben is, ha — mint ezt indítványozó sejteti engedé — hibásan, tévedten e politikát a szenvedély s a gyűlölet politikájának, a békés kiegyenlítés gátjának tekintenek, holott ez a szoros törvényesség politikája. Szenvednem kellene nem ugyanezen politikának, de félremagyaráztatásának következményeit.

Szalay László beszéde a felirat mellett.

Midőn majdnem negyvedfél századdal ezelőtt Magyarország az ausztriai tartományokkal közös fejedelem által tartós érintkezésbe jött, házi családi politikánál egyebet nem ismertek nyugot Európa hatalmasságai. I. Ferdinánd a családfejtől V. Károlytól vett irányt, tőle, ki házának érdekében vélt eljárni, midőn a spanyol tartományok ősi jogainak lenyűgzésével építette fel monarchiáját.

Károly halálával a burgundi örökség s azzal a cölöbavett világmonarchia, mely, mint ilyen, nemzeti jogok tisztelbentartásáról semmit sem tud, a császár fiára, nem a császár testvéreére szállott: de azon körülmény, hogy Ferdinánd a római sz. birodalom élére helyezkedhetett, melylyel a dominium mundi-féle ábrándok szintén elválhatlan kapcsolatban állottak, ezen körülmény s a ház érdekeit legyező és mégis félreértő által elégségesek voltak, vele törekvéseit Magyarország önállóságának bénítására folytatni. Így történt, hogy tanácsosai nem késték felállítani az elvet: „hogy Magyarországot hasonlatossá kell tenni a ház egyéb tartományával“; ezen elv pedig századokon át ennyit jelentvén, hogy tehát Magyarországot meg kell fosztani önállóságától, — természetes, hogy atyáink a bécsi tanácsosok ellen, kik fonák rendszerök érdekében, folyvást a magyar korona függetlenségének veszedelmes voltát insinualták, már korán gyűlölettel viseltettek; valamint sajnálatos ugyan, de megbocsátható, hogy a magyar ember, látván, miszerint ama tanácsosok feles számmal németek voltak, hábekorban hajlandóságot tanusított, gyűlölködését magára a német fajra is kiterjeszteti.

A rendszer folytatott századokon át, a majdnem mindig nem-magyar tanácsra. Ha ezen tanácsosok a veszedelem órájában átlátták eljárásuk viszásságát; ha a dúló tűz lángjával megnyitott szemök; ha, például, a bécsi békét meg lehetett kötni; ha az 1608-ki koronázás előtti törvényezikelyeket meg lehetett hozni; ha a linzi békepontok törvénybe mehettek; ha mód volt elvli felállítani, hogy a magyart nem a pragmatica sanctio kötelezi, melyet III. Károly 1713-ban a Geheimschreibstüblben néhány himvárrasos uri köntös előtt leolvasott, hanem az, melyet do ut des, facio ut facias-formában tíz évvel később a pozsoni országgyűlés alkotott meg; ha 1791-ben II. Leopold ezen pragmatica sanctio bővebb magyarázására kimondhatta: „hogy Magyarország a kapcsolattól részrekként egyetemben szabad ország, összes kormányzatára nézve független, saját megállással s alkotmány-nal bíró; ha, végre ezen tanácsosok nem vették ki V. Ferdinánd kezéből a tollat, midőn az 1848-iki törvényeket alá-írtá, — tették ezt, hagyták azt megtörténni, kénytelen kelletlen, s mindig azon mentális reservatával, hogy annak idejében reagálnak majd amugy hatalmasan az absolutismus érdekében a szabadság ellen, a németiség érdekében a magyarság ellen.

Restelem, hogy a németiséget az absolutismussal egyszerre kell említenem, s nem szeretnék félreértetni.

En a német faj ellen egyáltalában nem viseltetem ellenszenvvel, sőt sympathiával vagyok iránta.

De van a német társadalomnak egy kórságos rétege, melyről bosszúság nélkül nehéz, lehetetlen szólani, mert ez uszítja föl folyvást ellentünk a monarchia német tartományainak közvéleményét, holott ez, mert e tartományok lakosai ismerik jogainkat és ismerik szükségünket, máskülönben mellettünk nyilatkoznék.

Egyik földjük, Lichtenberg, azt mondá magáról: hogy neki illetén kórsága van, melynél fogva minden virágból, melyet ujjai közé vesz, a lehető legnagyobb menyynység mérget facsarja ki saját magának megéltetésére. S azok a német államférfiak, kik nem tudnak kicsi státusaikban megfélni; kik még Poroszországot sem tartják eléggé nagygnak, hogy méltó volna érette fáradozniok; kiknek csak Ausztria nyújthat elégséges tért organizálási viszketegek foganatósítására; s kik ha ide érkeznek, nagymohón áttanulják a Staatsministerium registratúrájának, a Wessenbergeknak és társaiknak ellentünk irányozott emlékirataikat, — ezen uri emberek, mondom, ha ujjai közé foghatják a nemes vi-rágot Magyarországot; annyit mérget sajtólának ki kórságukban belőle, mennyit elégséges, őket is minket is meg-rontani. S e gyűlöletnek főoka miben rejlik? Politikai tu-

Iskola Alapítvány - Kolozsvári Központi Egyetemi Könyvtár © Fundatia pentru Scoală - BCU Cluj-Napoca.

KÜLÖNFÉLÉK.

* Városunk főkapitányává f. hó 21-kén 653 közül 630 szavazattal Minorics Károly választott.

* A városi tanácsosságra ma kezdődik a választás. Falragaszok 26 jelöltet hirdetnek, melyek közül a választók ma 3-ra szavaznak.

* Szabó Lajos irodalmi érdemeiről ismeretes munkatársunk ügyvédi pályáját, melyről a 48-diki események után lelépni kényszerült, a mostani átalakulással Tordán újra meg fogja kezdeni.

* Teleki László halálát illetőleg Oláh Gyula orvosnövendék a „Tr.”ban egy alaposnak látszó cikket közöl, melyben orvosilag bebizonyítani törekszik, hogy Teleki más által követett meg. Főlemlíti, hogyha a lövés közelről történt volna, az ingen nagyobb és lenne a löpor láng miatt. Allítja, hogy a test azon helyről hova esett, kimozdított, ezt mutatják a vérpecsétek a nadrágon a ballágyék táján. A kules nem volt belül az ajtóban. Dej, míg a védteket bővebben közölnek, bevárjuk a pesti lapok véleményét.

* Tordán a városi tisztújítás eredménye eddigelő a következő: Főhadnagy lett: Markó Sámuel. Alhadnagy: Lengyel István. Tanácsosok: Ferenczi János, Ajtoni József, Baranyai Pál, Nagy György, Székely János és Szigeti Miklós. Főjegyző: Kasza Endre. Aljegyző: Veres István. Iktatók, politikai: Pródán József, törvénykezési: Jakab Gergely. Pénztárnok: Fábri István. Szolgabírák: Aradi József, Viski Sándor és (Rác Párten lemondván) Balogh Zsigmond. Rendőri szolgabíró: Simándi Gergely. Szállás és előfogati biztos: Fekete Samu. Városgazda: Köteles Samu. A tisztviselőknél következő fizetés határozatott: Főhadnagynak 600 ft; alhadnagynak 500; tanácsosnak és főjegyzőnek 4—400; aljegyzőnek s a két iktatónak 3—300; szolgabíráknak 2—200; három irnoknak egyenként 250 ft.

— A tordamegyei és aranyosszéki egyesült honvédség-egyet pénzalapjához három éven át minden évben egyszer mindenkora: Tanka Samu 3 ft, Gyarmati Samu 2 ft, Bodola Mihály 2 ft, Mara Károly 2 ft, Zudor Károly 2 ft, Lemberger Mano 5 ft, Faragó József 5 ft, Kovács Albert 1 ft, Bálint József 4 ft, Schiessel Albert 2 ft, Rzonda László 2 ft, Zeyk József 10 ft, b. József Pál 5 ft, Pál Albert 1 ft, Pattantyus Antal 2 ft, komjátársai Nagy Miklós 5 ft, Miksa Elek 5 ft, Béli Gergely 40 ft, Szilvási Miklós 5 ft, Magyarai Pál 3 ft, Tóth Mózes 3 ft, Szilágyi Pál 2 ft, Foszto Balázs 2 ft, Gyarmati Dénes 2 ft, Gál Miklós 5 ft, Boncea Samu 2 ft, Foszto Károly 2 ft, Szabó Péter 2 ft, Biró Samu 1 ft, Foszto Ferenc 5 ft, Flora K. 2 ft, Pap Sándor 1 ft, Gál Lajos 1 ft, Kovács János 4 ft, Kovács Kelemen 1 ft, Fodor Mózes 3 ft, Pongrácz Pál 1 ft, Keesed birtokos közsege 20 ft, Bágyon birtokos közsege 40 ft, Kövend birt. közs. 25 ft, Rákos birt. közs. 20 ft, Várfalva birt. közs. 20 ft, Csegez birt. közs. 10 ft, Sinfalva birt. közs. 10 ft, Felső Sz.-Mihályfalva közs. 30 ft, Alsó Sz.-Mihályfalva közs. 40 ft. Egy résztvevő társulat közsege 40 ft.

— Szék városa folyó év május 12-kén a tisztikar és népképviselők választását megkezdve, azt folyó hó 16-án bevégezvén; annak következtében polgármesternek Kiss György, főbírónak Filep István, főkapitánynak Kovács József, tanácsosnak Filep István, Soós Ferenc, Tasnádi Pál, főjegyzőnek Kovács Márton, aljegyzőségre Buci Károly, tiszteletbeli főjegyzőnek Hoprik Frigyes, népszónoknak Tasnádi Pál, majorsági pénztárnoknak Nagy Károly, főügyésznek Nagy Károly választottak. Választott képviselők: Tasnádi János, Ballok János, Juhos András, Prósa Mihály, Bódor Márton, Ujlekán Gligor, Dániel György, Horváth János, Ballok Márton, Batian Tamás, Bódor János, Prósa György, Kovács András, Hertopán János, Lebede György, Prósa József, Székely István, Sükösd Gábor, Fe-

renczi Mihály, Filep Márton, Kádár Mihály, Johos János, Molnár István, Lázár Antal, Sipos J. János, Sipos Ferenc, Bettyán Todor, Székely Mihály István, Kádár Márton, Dora Simon, Dániel Márton, Soós P. Márton, Sallai Mihály, Zsoldos József, Hoprik Frigyes, Győri István, Győri János, Réti Mihály, Fodor Zsigmond, Szabó Pál és b. Bánfi Dániel. Tiszteletbeli választmányi tagok: Gr. Bánfi Miklós, gr. Miksa Benedek, b. Pölncz Károly, Felszegi Sámuel, Szoboszlai Márton, Roska Antal, Zsomborán Gergely. Az egész szervezés a kiküldött kir. főkörmányszéki biztos mlgs b. Bánfi Dániel ur igen kitünő alkotmányos utoni vezetése alatt minden zaj nélkül folyván le az igazi miveltebb egyenektől, semmi háborítás nem történt. Nemzet, valáskülönbőség nélkül élvezte minden polgár a maga jogát.

* Szamosújvárt a tisztújítás most foly. Polgármester lett Simai Gergely; főbíró: Lászlófi Antal. Főkapitány Korbuly Emmánuel; alkaptány: Gajzádó Elek. Május 17-kén körmányszéki tanácsos Jakab Bogdán. Az újonnan választott polgármester és főbíró fáklás zenével tiszteltetett meg. A körm. tanácsos és polgármester előtt Voith Márton, a főbíró előtt Dajbukát János tolmácsolta a nép örömet.

— Hunyadmegye. A „Telegraful Roman” szerint a hunyadmegyei ápril 14-diki gyűlésben fűtést. Krajnik a megye tulnyomó román népessége nevében következő indítványokat tett: 1) A megyegyűlések és hivatali jegyzőkönyvek vitessenek román és magyar nyelven, úgy hogy azokba a román ígatyányok román, s a magyarok magyar nyelven legyenek bejegyezve. 2) Hivatalos nyelv fel egész a korlátnokságig legyen egy a román, mint a magyar. 3) A román hivatalnokok a magyar nyelvet csak magyar egyének, közsegek vagy testületek irányában tartozzanak használni. 4) Vegyes (magyar-román) közsegek irányában az legyen a hivatalos nyelv, mely egyik hivatali periódustól a másikig választatik. 5) Minden nyomozási jegyzőkönyv az illető nyelvén vitessék, az egész tárgyalás és végzés ugyanazon teendő. — Erre báró Nopcsa László (a főispán atyja) román nyelven felelt: A románok ezen óhajtsái, habár jogosak, de nem létesíthetők, miután román nyelven irt törvények még nem léteznek, s a megyegyűlés nincs hivatal törvényeket alkotni vagy eltörölni; a románok tehát legyenek türelemmel az országgyűlésig, s biztosítva lehetnek, hogy ott óhajtsaikk teljesülése fognak menni. A főispán ő mlga a zardmdegyei szomorn körülményekre hivatkozik. Gróf Bethlen Olivér szintén ajánlja az országgyűlés bevárását. Végül a románok kéri, hogy óhajtsaikk jegyzőkönyvre vitessenek.

— A m.-vásárhelyi ev. ref. egyház asztali drágaságait, billikomait és arany tányérait sat. pünköszt első napjára virradólag elrabolták. Alig volt mivel urvasoraját lehessen osztani. Szombaton az egyháziak és az archivumot kezelő tisz. lelkész ur, a záros szekrényből a elenodiumokat másnapra előkészítették és ugyancsak az archivumba rakták; a lelkész a belső faajtót bezárta, de nem a külső vasajtót s így a rabló a szentelt eszközökhöz könnyen hozzá juthatott. A kár két három ezer forintra tehető.

— Balázsfalván a románok máj. 15-ikén gyűlést tartottak. Mintegy 2000-en voltak jelen. A szóvivő Axente volt. A „Kronstädter Z.” Gazettaból átvett telegrammja szerint, következő határozatok keletkeztek volna: nemzeti kongresszus, a 48-diki alapon megveit hivatalokba lépők lemondása, a 48-ki 16. pont, az adó pontos fizetése; felerült a kérdés minő ezélt akarnak a magyarok elérni a honvédségelyező egyletekkel? s mindezek kidolgozása egy állandó bizottságra utaltatott. — E gyűlés a 48-ki máj. 15-ki gyűlés szakasztott másannak látszik, ha t. i. a „Kr. Zeitunggal” kezelt nem fogunk, mely a telegramot érteni nem akarja. A 48-ki 16 pontra nézve megjegyezzük, hogy az a 48-ki május 15-dikéni gyűlés petíciója lesz, melyet az erdélyi országgyűléshez Lemény, s ő felségéhez b. Saguna beadott.

— Fogarasvidékében a f. k. főkormányszék rendelkezése folytán Aldulian fkszéki tanácsos által május 13. volt megtartandó a tisztek újjavlasztása. Azonban ez elmaradt. A románok állítólag követelték volna, hogy a jelenlévő magyarok és szászok román nyelven beszéljenek. Végre megegyeztek abban, hogy alakítsák egy 70 román és 30 magyar s szász tagból álló comité, mely a hivatalnokok új választását eszközölje. (Herm. Ztg.)

— Borsodmegye bizottmányának május 6-iki közgyűlésén határozatott, hogy a ki a császári adók erőszakos behajtása alkalmával lefogalt vagyont megveszi vagy eladására tetteleg befoly, hazaárulónak tekintessék s a felelősséget és visszatérítés kötelezettségét magára vállalta, a finanszokat se véve ki.

— Szatmármegyeének május 6-ki b. gyűlésében határozatott, hogy a ki a császári adó behajtására segédkeztet nyujt, hazaáruló. Eppen ezen gyűléses ügy tárgyalása közben a közeli Fény közsege sváb lakosainak előjárósága a teremben megjelenvén, panaszozá, hogy náluk két nap óta ott vannak az adóbehajtók katonai kísérettel, de ő azoknak kijelentették, hogy csak az országgyűlés vagy vármegye által kivetett adót fogják fizetni. A bizottmány a lelkes közsegek e részben tett nyilatkozatát kinyomatni, s köröztetni határozta.

POLITIKAI HIREK.

— A francia kormány csakugyan visszavonja hadseregét Syriából, ánde azt még sem ígérte meg, hogy ismét vissza nem rendelend. Egyik lap szerint a syriai kérdés megszűnt, hogy a keleti kérdés lépjen elő helyébe. Stambuli legújabb tudósítások szerint a porta állapotja politikai egy mint pénzügyi tekintetben a legválságosabb. „Eleget próbálja, de a tül fokát sehogy se találja.” Beteggyágya körül a sok orvos, de azok, kivált az angol és francia főorvos, úgy látszik nem annyira betegsége megorvoslásán, mint inkább hagyatéká mikénti megosztásán versengenek egymással. A háziszerek nem sokat ígérnek. Mint Belgrádból írják: a külbefolyás azon elhatározásra birta a hercegovinai főkelőket, hogy visszautasítsák Omer basának minden javaslatait. Mindent vagy semmit! lenne most jelszava a főkelőknek.

— Oroszországban egész kerületeket ragad meg — nemcsak vallási rajongás mint közlebből irták, hanem a szabadság utáni lefojthatatlan vágyódás. Szent-Pétervárról máj. 6-kán kelt levelet a főkelők ezári hadsergekkel is megmernek ütközni s már a kazáni helyőrséget is megszaszaltatták.

— Lengyelországon az eddigi vasjárom. Legújabbban a varsói érsektől azt követelték, hogy a nemzeti dalok éneklését a templomokban tiltassa el. Az érsek ezt megtagadta, kinyilatkoztatván: „Nem akarja a népet attól megfosztani, mi egyedüli vigasza a szomorúságban.” — A lengyelek tüzet nem kevésé fogja éleszteti Garibaldinak egy Mieroslawski tbokhoz irt levele, a melyben egy milio puská szerzése végett pénzügyitésekre hívja fel. Napoleon hg pedig az Olaszországban tartózkodó lengyel vezereket tanácskozára hívja magához a lengyel kérdésben.

— A Kossuth-féle banknótaperben a legméréskeletkebb angol lapok is úgy vélekednek, hogy a forum, melyhez Kossuth apellált, a kimondott ítéletet meg fogja dönteni.

Ujabb. — Náholyi máj. 17-ről kelt tudósítások szerint a magyar legio 2000 főből áll. Türr tbnk Gált o csapat ezrelesét elfogatta. Ezen ezredes ellenszegült Kossuthnak és veszélyeztette Olaszországot. Hallatszik, hogy a magyarokat Lombardiába helyezik át.

T. és felelős szerkesztő DÓZSA DÁNIEL.

HIRDETÉSEK.

NEM HIVATALOS.

(147)

Kajántói volt fiscalis haszonbérő Berei Elektől sequestrált, és jelenleg is az ottani fiscalis udvarban találtató három kazal széna és egy kazal sarju, továbbá mintegy 800—900 véka jó és egészséges szemes malé, e folyó hó 27-én délelőtti 10 órakor az ottani fiscalis udvarban tartandó nyilvános árverés után el fognak adatni.

(145)

Szándékom lévén, ügyvédi új állomásom elfoglalása végett, még e hónap folytán, innen Korneuburgba költözni át: szabadjon tisztelt megbízóimmal — meny nyiben a magán útoni értesítés néhol elégtelen maradt volna — nyilvános uton is tudatni, hogy rám bizott pörös és nem pörös ügyeik nagyobb részét, helyettesítésre is hangzó felhatalmazványaim erejénél fogva, egyelőre örzeményképpen, ideiglenes gond alá vétel végett, Kisborosnyói Tompa Károly urnál, mint a királyi táblán M.-Vásárhelytől fölesküdt s a német törvénykezésben is szakavatott ügyvédnél hagytam. Méltóztassanak tehát az illetők, nálam volt ügyeik akár viszávétele, akár nevezett ügyvéd ur általi tovább folytatása iránt ő vele tenni magukat érintkezésbe. Lakása van Kolozsvárt búzautezai 108 szám alatt.

Kolozsvárt, május 16-kán, 1861.

Heinrich Rudolf,
ügyvéd és jogtudor.

(127)

(6—6)

Birtok eladás.

Szódemeter helységében, Érmellék szomszédságában, egy 1,200 magyar holdból álló és tagosítás alatt lévő nemesi birtok, mely áll első osztályú szántó és kaszáló földekből, nevezetes szőlőből s jövedelmes erdőből, kőudvarházzal,

gazdasági épületekkel, vendégfogadóval és két szárazmalommal ellátva, szabad kézből örökáron eladó. Értekezhetni személyesen alólirt tulajdonosnál, vagy bérmentes levélben per Tasnádi Szódemeter.

Novák Gusztáv,
birtokos.

STEIN JÁNOS

könyvtárusnál Kolozsvárt kapható:

Deák Ferencz beszéde.

Ára 18 ujkr.

Tiz példány után két tisztelet-példánnyal szolgálók.

Magyarország pacificatioja,

egy szabad szó a királyhoz és nemzethez.

Ára 20 kr.

KEMÉNY ZSIGMOND

Az Unio törvényekről.

Ára 10 kr.

Az 1861-dik évi magyar országgyűlés.

Egy egy füzet ára 40 ujkr.

Egy szegény leány története.

Irta GEORGES SAND. 2 kötet ára 1 ft.